

Powszechny Spis Rolny 2020 – wyniki ostateczne w województwie warmińsko-mazurskim

29.04.2022 r.

Powszechny Spis Rolny (PSR) został przeprowadzony na terytorium Polski w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r.

Spisem rolnym, jako badaniem pełnym, zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Według wyników PSR 2020 w porównaniu do PSR 2010 zmniejszyła się liczba gospodarstw rolnych.

↑ 10,0%

Wzrost średniej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w porównaniu z PSR 2010

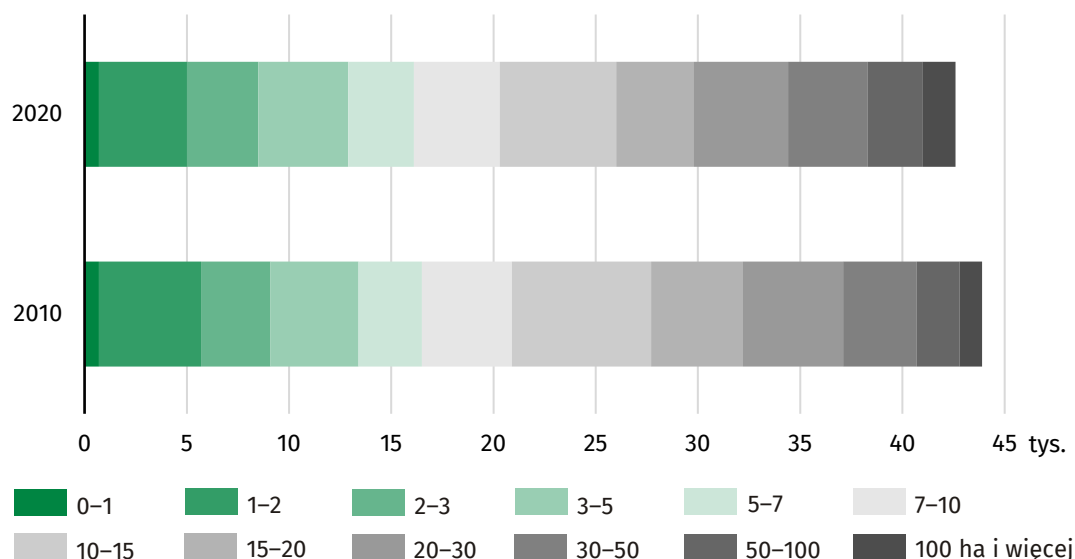
Według ostatecznych wyników Powszechnego Spisu Rolnego, w 2020 r. utrzymała się notowana od wielu lat tendencja spadku liczby gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym wzroście ich średniej powierzchni. W porównaniu z wynikami uzyskanymi w PSR 2010, wzrosła liczba gospodarstw prowadzących wyłącznie produkcję roślinną oraz wyłącznie produkcję zwierzęcą, przy jednoczesnym spadku liczby gospodarstw mieszanych, tj. z produkcją roślinną i zwierzęcą.

Zwiększyły się: powierzchnia gruntów ogółem użytkowanych w gospodarstwach rolnych, areal użytków rolnych, w tym utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej, powierzchnia zasiewów na gruntach wcześniej ugorowanych i pozostałych użytkach rolnych przywróconych do produkcji, pogłowie bydła i drobiu. Zmniejszeniu uległy: udział powierzchni zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów, pogłowie świń, odsetek gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego utrzymujących się głównie z rolnictwa. Nastąpiły zmiany w zakresie wyposażenia gospodarstw rolnych w podstawowe maszyny rolnicze, spowodowane m.in. racjonalizacją technologii produkcji, koncentracją produkcji, wprowadzeniem innowacji.

1. Gospodarstwa rolne

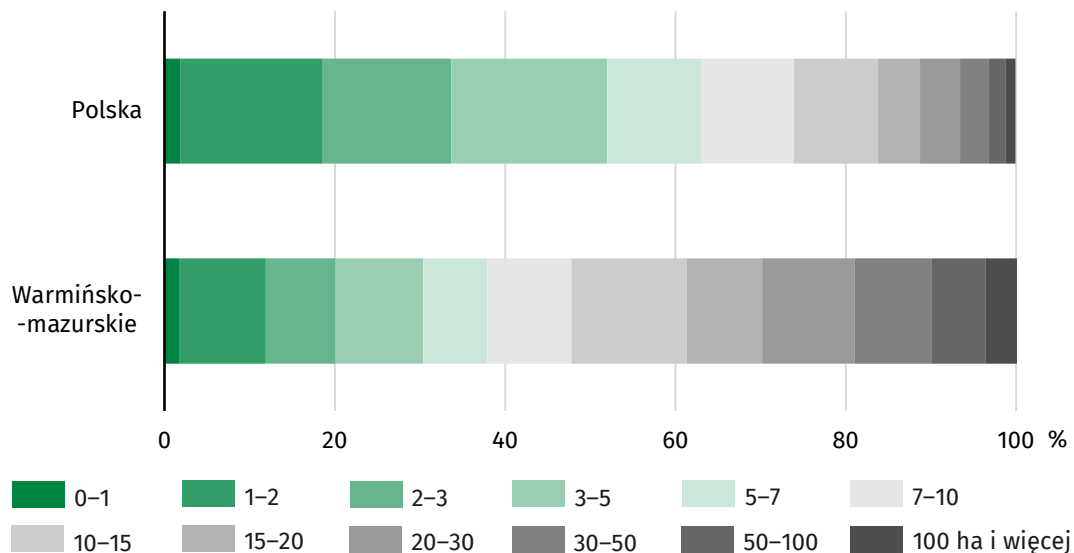
Według wyników PSR 2020 w województwie warmińsko-mazurskim było 42,6 tys. faktycznie działających gospodarstw rolnych (3,2% ogólnej liczby gospodarstw rolnych w Polsce). Utrzymała się notowana od wielu lat tendencja spadku liczby gospodarstw rolnych. W porównaniu do 2010 r. liczba gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą zmniejszyła się o 2,7% (w Polsce o 12,7%). Ubyło gospodarstw w grupach obszarowych 1–2 ha oraz 7–30 ha, natomiast przybyło w grupach 0–1 ha, 2–7 ha oraz 30 ha i więcej użytków rolnych. Zmiany te związane były m.in. z zachodzącym procesem starzenia się mieszkańców wsi i brakiem następców – osób kontynuujących prowadzenie gospodarstw rolnych, jak również rezygnacją z prowadzenia nisko dochodowej działalności rolniczej i związanym z tym brakiem środków inwestycyjnych na rozwój użytkowanych gospodarstw rolnych.

Wykres 1. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych

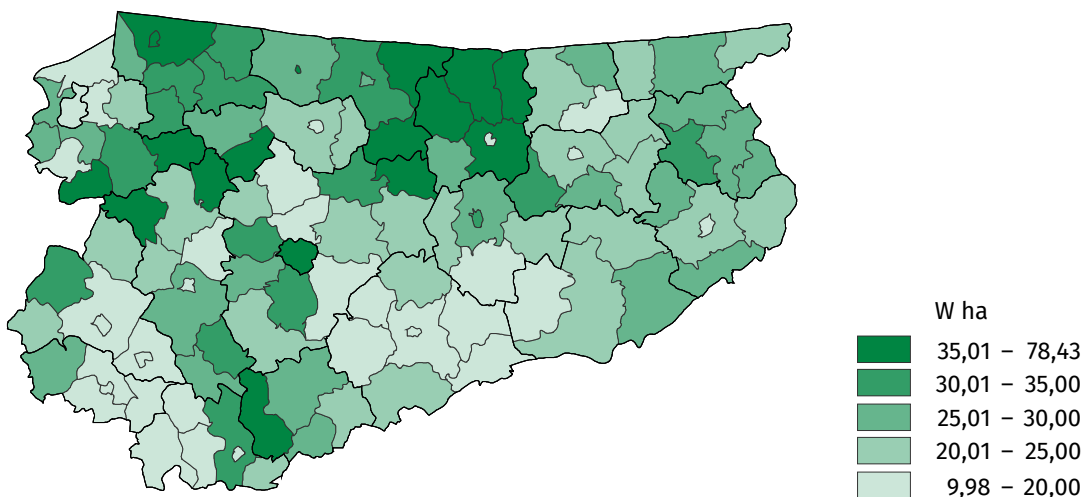
W strukturze gospodarstw rolnych spisanych w 2020 r. największą grupę stanowiły gospodarstwa o powierzchni 10–15 ha użytków rolnych (13,5%), najmniejszą zaś gospodarstwa o powierzchni 0–1 ha (1,7%). W porównaniu z wynikami PSR 2010 wzrósł, w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych, o 3,6 p.proc. udział jednostek największych obszarowo, tj. o powierzchni powyżej 30 ha użytków rolnych. Użytkownicy gospodarstw rolnych, którzy swoją przyszłość wiązali z rolnictwem, powiększali areal gospodarstw i skalę prowadzonej produkcji do wielkości zapewniającej odpowiedni poziom dochodów.

Wykres 2. Struktura gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2020 r.

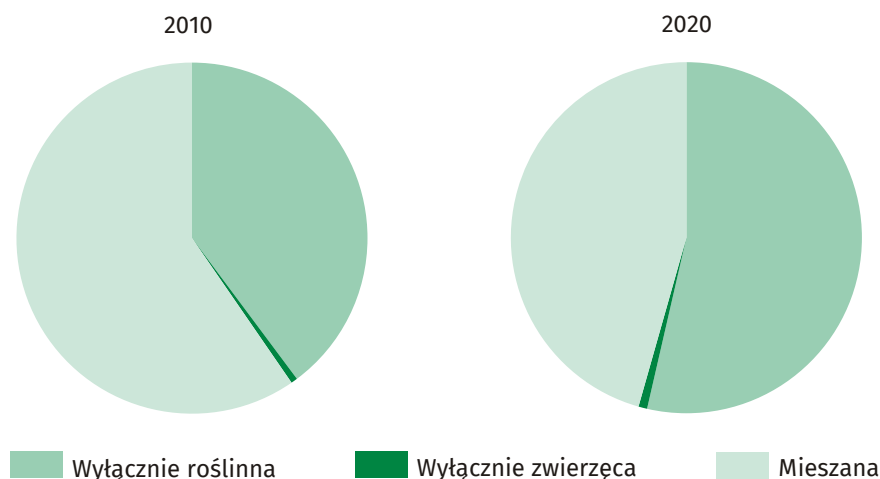

Obserwowany trend spadku liczby gospodarstw rolnych na przestrzeni 10 lat, znalazł swoje odzwierciedlenie we wzroście średniej powierzchni gospodarstwa rolnego. Przeciętna ogólna powierzchnia gospodarstwa rolnego wzrosła z 26,1 ha w 2010 r. do 27,5 ha w 2020 r. (w Polsce odpowiednio z 11,3 ha do 12,7 ha). W odniesieniu do powierzchni użytków rolnych nastąpił wzrost z 22,9 ha w 2010 r. do 25,2 ha w 2020 r. (w Polsce odpowiednio z 9,8 ha do 11,4 ha użytków rolnych). Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na gospodarstwo była największa w województwie zachodniopomorskim – 32,5 ha, a województwo warmińsko-mazurskie zajmowało 2 lokatę.

Mapa 1. Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym według siedziby gospodarstwa w 2020 r.

Wykres 3. Struktura gospodarstw rolnych według rodzaju prowadzonej produkcji rolniczej

W 2020 r. wśród gospodarstw rolnych dominowały jednostki prowadzące wyłącznie produkcję roślinną – 53,6% (wzrost ich udziału w porównaniu do 2010 r. o 13,8 p.proc.). Gospodarstwa prowadzące wyłącznie produkcję zwierzęcą stanowiły 0,8% gospodarstw rolnych (wzrost ich udziału w porównaniu do 2010 r. o 0,2 p.proc.). Udział dominujących w 2010 r. gospodarstw prowadzących jednocześnie produkcję roślinną i zwierzęcą zmniejszył się z 59,6% do 45,6% gospodarstw rolnych. Zmiany te potwierdziły obserwowane od lat procesy specjalizacji produkcji. Specjalizacja gospodarstw rolnych sprzyjała ich rozwojowi. Gospodarstwa rolne funkcjonujące na zasadzie przedsiębiorstwa nastawionego na zysk, często z własnym przetwórstwem, sprzedają, eksportem, wypracowywały środki inwestycyjne na zakup ziemi, maszyn, budowę specjalistycznych obiektów itp.

2. Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów

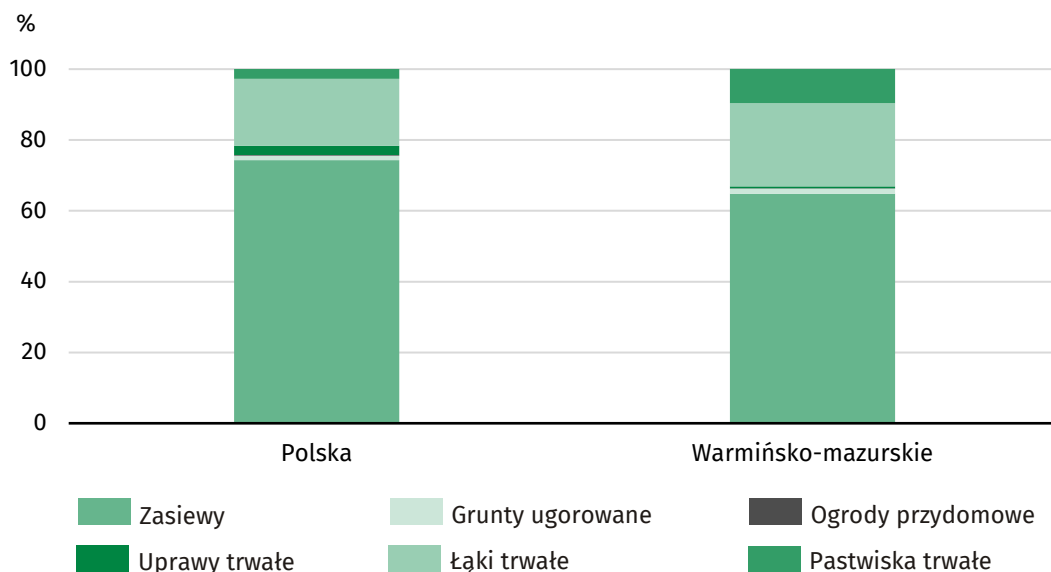
Użytkownicy gospodarstw rolnych z województwa warmińsko-mazurskiego posiadali w 2020 r. 1 173,5 tys. ha gruntów ogółem, co stanowiło 7,0% powierzchni gruntów gospodarstw rolnych w Polsce. W porównaniu z danymi z 2010 r. powierzchnia gruntów ogółem była większa o 28,6 tys. ha, tj. o 2,5%.

Areał użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2020 r. wyniósł 1 073,2 tys. ha (7,2% krajowej powierzchni użytków rolnych) i był większy niż w 2010 r. o 72,1 tys. ha, tj. o 7,2%. W porównaniu z wynikami poprzedniego spisu udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych zwiększył się o 4,0 p.proc.

Rolnicy z województwa warmińsko-mazurskiego utrzymywali w 2020 r., w dobrej kulturze rolnej 1 061,0 tys. ha użytków rolnych (7,2% krajowej powierzchni użytków rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej). Areał ten był większy niż w 2010 r. o 85,7 tys. ha, tj. o 8,8%. Udział powierzchni użytków rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej w ogólnej powierzchni użytków rolnych wyniósł w 2020 r. 98,9% (w Polsce 98,7%) i był większy niż w 2010 r. o 1,5 p.proc. W stosunku do struktury użytków rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej w Polsce, rolnicy z województwa warmińsko-mazurskiego dysponowali w 2020 r. większym o 6,8 p.proc, udziałem pastwisk trwałych, o 4,6 p.proc. łąk trwałych i o 0,1 p.proc. gruntów ugorowanych. Mniejszy był natomiast udział gruntów pod zasiewami o 9,5 p.proc. i upraw trwałych o 2,1 p.proc.

W analizowanym okresie zwiększyła się powierzchnia użytków rolnych.

Wykres 4. Struktura powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r.

Trwałe użytki zielone zajmowały w gospodarstwach rolnych łączną powierzchnię 352,0 tys. ha (11,0% powierzchni trwałych użytków zielonych w Polsce). W porównaniu do 2010 r. zaobserwowano wzrost tej powierzchni o 16,1 tys. ha, tj. o 4,8%. Udział powierzchni trwałych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej, wyniósł 33,2% (w Polsce 21,7%). W porównaniu z wynikami poprzedniego spisu udział ten zmalał o 1,2 p.proc. Determinowało to rozwój hodowli zwierząt przeżuwających.

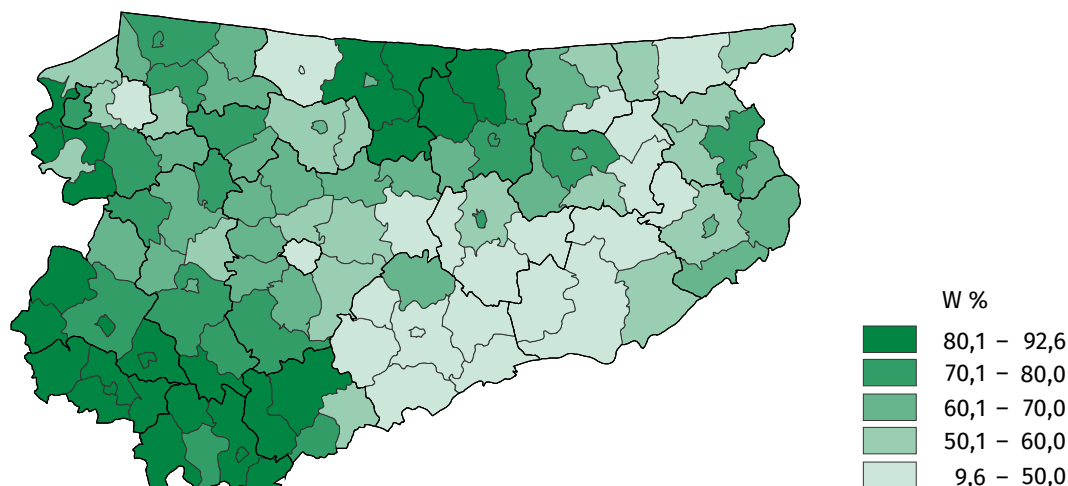
W okresie ostatnich 10 lat odnotowano zdecydowaną zmianę sposobu użytkowania trwałych użytków zielonych. Udział powierzchni łąk trwałych, z zasady koszonych, wyniósł w 2020 r. 70,9% ogólnej powierzchni trwałych użytków zielonych i był większy niż w 2010 r. o 15,7 p.proc. Zmiana ta była wynikiem sposobu utrzymania i żywienia, zwłaszcza wysokoprodukcyjnych stad krów mlecznych, w tzw. systemie alkierzowym, tj. z dowozem paszy do obór, a nie z wypasem. Dodatkowymi czynnikami tej zmiany były także: brak pracowników do wypędzania, spędzania krów na/z pastwiska, niebezpieczeństwo przepędów oraz skala chowu uniemożliwiająca udój na pastwisku.

Łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych, szkótek drzew i krzewów owocowych oraz ozdobnych, szkótek drzew i krzewów leśnych do celów handlowych, plantacji wikliny oraz innych gruntowych i pod ostonami upraw trwałych wyniosła 5,7 tys. ha (1,5% krajowej powierzchni upraw trwałych) i była mniejsza niż w 2010 r. o 1,5 tys. ha, tj. o 20,9%.

Lasy i grunty leśne w gospodarstwach rolnych zajmowały w 2020 r. powierzchnię 43,7 tys. ha (4,5% ogólnopolskiej powierzchni lasów i gruntów leśnych w gospodarstwach rolnych), tj. 3,7% powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych (w Polsce 5,8%). W porównaniu z wynikami poprzedniego spisu powierzchnia lasów i gruntów leśnych w gospodarstwach rolnych zmniejszyła się o 2,0 tys. ha, tj. o 4,3%.

Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych wyniosła w 2020 r. 687,9 tys. ha (6,3% krajowej powierzchni zasiewów) i w porównaniu do 2010 r. wzrosła o 95,7 tys. ha, tj. o 16,2%. Zasiewy pojawiły się na gruntach wcześniej ugorowanych (zmniejszenie ich powierzchni w porównaniu do 2010 r. o 62,0%) i pozostałych użytkach rolnych przywróconych do produkcji (zmniejszenie ich powierzchni o 52,7%). Związane to było ze zmianą podejścia rolników do gruntów dotychczas ugorowanych, które i tak musiały być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej. Uprawa roślin na tych polach rekompensowała dotychczas ponoszone koszty, a jednocześnie pozwalała uzyskać dodatkowy dochód lub wzbogacić zaplecze paszowe.

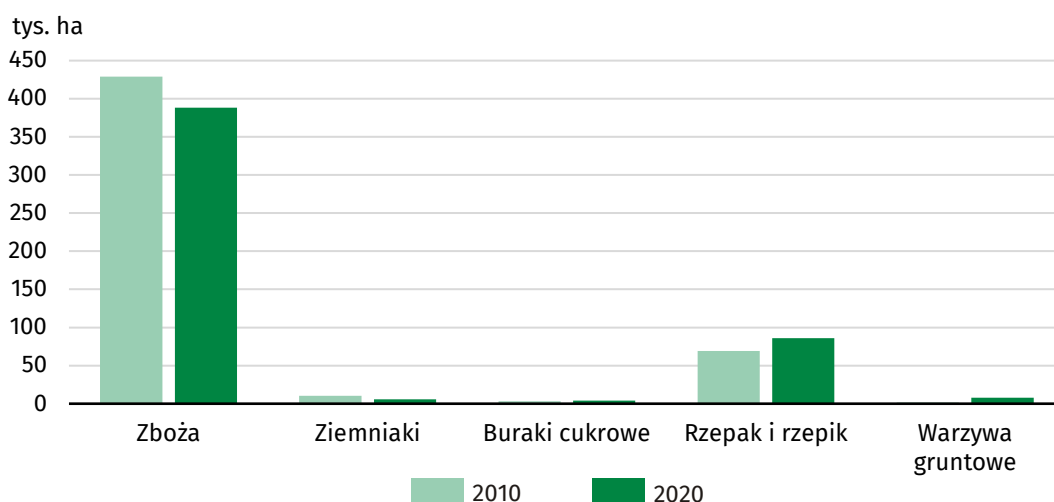
Mapa 2. Udział powierzchni zasiewów w powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze według siedziby gospodarstwa w 2020 r.

Powierzchnia uprawy zbóż wyniosła w 2020 r. 388,1 tys. ha, w tym zbóż podstawowych 319,7 tys. ha. W porównaniu do wyników spisu rolnego z 2010 r. powierzchnia uprawy zbóż zmniejszyła się o 40,9 tys. ha, tj. o 9,5%, w tym zbóż podstawowych o 27,7 tys. ha, tj. o 8,0%. Zmniejszenie powierzchni uprawy zbóż, zwłaszcza podstawowych było korzystne z punktu widzenia bioróżnorodności roślin.

Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzowało się w 2020 r. najmniejszym udziałem powierzchni uprawy zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów – 56,4% (Polska 68,1%). Udział powierzchni zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów zmniejszył się w okresie między spisowym o 16,1 p.proc., w tym zbóż podstawowych o 12,2 p.proc. Udział województwa w krajowej powierzchni uprawy zbóż zmniejszył się z 5,6% w 2010 r. do 5,2% w 2020 r.

Wykres 5. Powierzchnia zasiewów wybranych ziemiopłodów

Zmniejszyła się powierzchnia uprawy zbóż w porównaniu z PSR 2010.

Ziemniaki uprawiano w województwie na powierzchni 5,8 tys. ha. Powierzchnia ich uprawy zmniejszyła się w okresie ostatnich 10 lat o 4,7 tys. ha, tj. o 44,8%. Skutkowało to spadkiem udziału tej uprawy w ogólnej powierzchni zasiewów o 1,0 p.proc. Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzowało się w 2020 r. najmniejszym udziałem powierzchni uprawy ziemniaków w ogólnej powierzchni zasiewów wynoszącym 0,8% (Polska 2,1%). Udział województwa w krajowej powierzchni uprawy ziemniaków zmniejszył się z 2,8% w 2010 r. do 2,5% w 2020 r.

Zaobserwowano koncentrację uprawy ziemniaków w gospodarstwach rolnych specjalizujących się w ich uprawie, realizujących dostawy do sieci handlowych i zakładów przemysłu ziemniaczanego. Pozostały praktycznie tylko ziemniaki konsumpcyjne.

Postępująca zmiana sposobu żywienia zwierząt gospodarskich zredukowała ich znaczenie paszowe.

Uprawę rzepaku i rzepiku prowadzono w województwie na powierzchni 86,0 tys. ha. W porównaniu do 2010 r. powierzchnia tej uprawy zwiększyła się o 17,0 tys. ha, tj. o 24,7%. Udział powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku w ogólnej powierzchni zasiewów wzrósł o 0,9 p.proc. Większa powierzchnia uprawy tych gatunków roślin wynikała ze zwiększonego zapotrzebowania surowcowego przemysłu olejarskiego, w tym rozwoju rynku biopaliw. Doceniono je także jako komponent do produkcji pasz rzepakowych, stanowiących cenne źródło białka i energii dla zwierząt gospodarskich. Rzepak stał się także ważnym elementem płodozmianu poprawiającym strukturę gleb. Udział województwa w krajowej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku zwiększył się z 7,3% w 2010 r. do 8,8% w 2020 r.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych zwiększyła się z 3,4 tys. ha w 2010 r. do 4,2 tys. ha w 2020 r., tj. o 25,3%. Jej udział w ogólnej powierzchni zasiewów pozostał na tym samym poziomie 0,6%. Udział województwa w krajowej powierzchni uprawy buraków cukrowych zwiększył się z 1,6% w 2010 r. do 1,7% w 2020 r. Uprawa ta występowała tylko w dużych gospodarstwach specjalistycznych i była skoncentrowana w rejonach zbliżonych do zakładów przemysłu cukrowniczego.

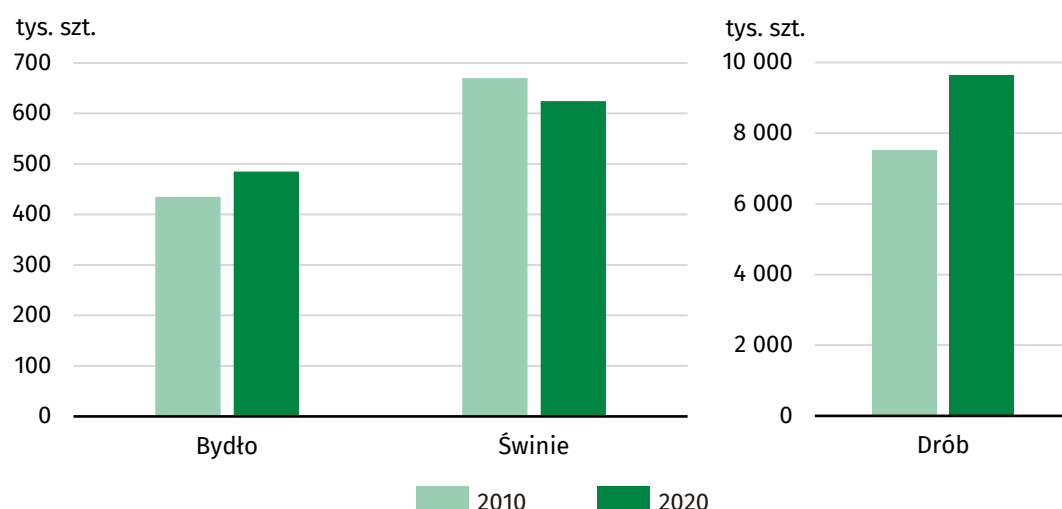
Powierzchnia uprawy warzyw gruntowych w okresie między spisami zwiększyła się prawie pięciokrotnie i wyniosła 7,9 tys. ha. Nastąpił wzrost jej udziału w ogólnej powierzchni zasiewów – o 0,9 p.proc. Udział województwa w krajowej powierzchni uprawy warzyw gruntowych zwiększył się z 1,2% w 2010 r. do 4,7% w 2020 r.

3. Zwierzęta gospodarskie

Pogłowie bydła liczyło w 2020 r. 485,0 tys. sztuk, w tym krów 218,6 tys. sztuk. W porównaniu do wyników spisu rolnego z 2010 r. pogłowie bydła zwiększyło się o 50,0 tys. sztuk, tj. o 11,5%, w tym krów o 11,0 tys. sztuk, tj. o 5,3%. Nastąpiły zmiany wskazujące na rozwój hodowli bydła opasowego i specjalizację w produkcji bydła mlecznego.

Udział województwa w krajowym pogłowie bydła zwiększył się nieznacznie z 7,6% w 2010 r. do 7,7% w 2020 r. Średnia obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 45 sztuk (w Polsce 42 sztuki) i była większa o 2 sztuki od notowanej w 2010 r.

Wykres 6. Pogłowie zwierząt gospodarskich

Według wyników PSR 2020 w porównaniu do PSR 2010 zwiększyło się pogłowie bydła i drobiu, natomiast zmniejszyło się świń.

Pogłowie świń liczyło w 2020 r. 624,4 tys. sztuk, w tym loch 42,8 tys. sztuk. W okresie dziesięciolecia 2010–2020 pogłowie świń zmniejszyło się o 45,7 tys. sztuk, tj. o 6,8%, w tym loch o 26,9 tys. sztuk, tj. aż o 38,6%. Spadek pogłowia świń wynikał głównie z niestabilnej sytuacji na rynku trzody chlewnej, niskiej opłacalności tuczu i występowania ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF). Na redukcję pogłowia loch wpływała przede wszystkim popularyzacja systemu nakładczego w chowie świń.

Zmiany w produkcji świń wskazują na specjalizację gospodarstw w kierunku intensywnego tuczu zwierząt pochodzących z zakupu, głównie z importu i znaczne ograniczenie stada podstawowego. Dotychczasowa hodowla prosiąt, doskonalenie ras w cyklu zamkniętym, zostało mocno ograniczone.

Udział województwa w krajowym pogłowie świń zwiększył się z 4,4% w 2010 r. do 5,6% w 2020 r. Średnia obsada świń na 100 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 58 sztuk (w Polsce 75 sztuk) i była mniejsza o 9 sztuk od notowanej w 2010 r.

Pogłowie drobiu przekroczyło w 2020 r. 9,6 mln sztuk. W porównaniu z wynikami spisu rolnego przeprowadzonego w 2010 r., odnotowano tu bardzo wysoki wzrost, przekraczający 2,1 mln sztuk, tj. o 28,3% (w Polsce wzrost o 29,6%). Zwiększenie liczebności stad u hodowców drobiu stymulowane było systematycznym rozwojem sprzedaży drobiu na rynkach zagranicznych. Polska znalazła się na pozycji lidera w produkcji żywca drobiowego w Unii Europejskiej i była w światowej czołówce eksporterów mięsa drobiowego.

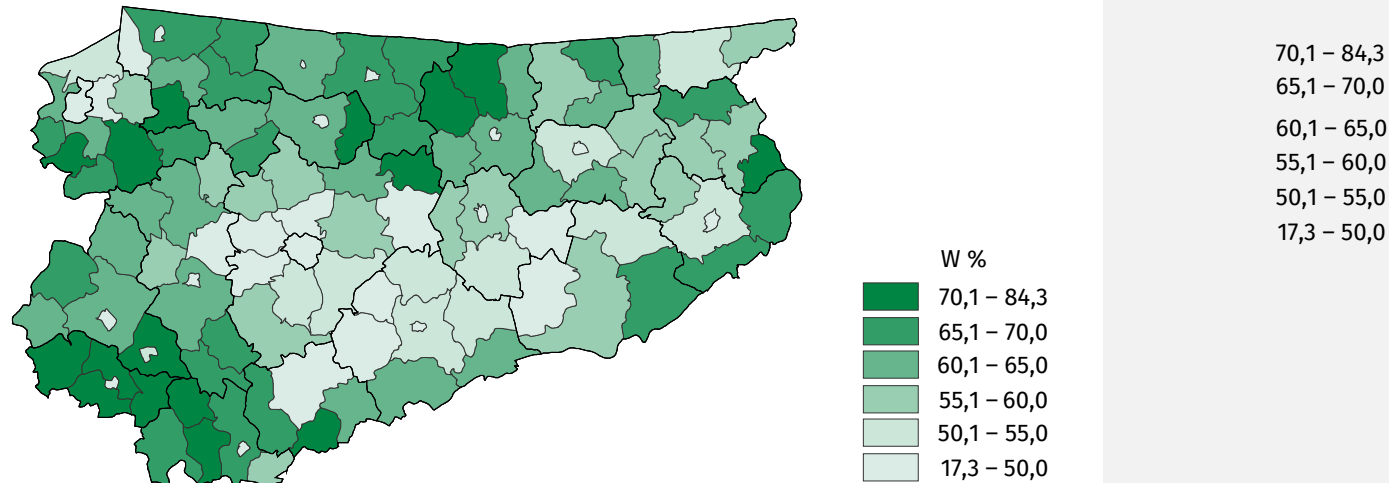
W związku z ogólnopolskim wzrostem liczebności drobiu udział województwa w krajowym pogłowie drobiu utrzymał się na poziomie 4,3%. Średnia obsada drobiu na 100 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 896 sztuk (w Polsce 1 511 sztuk) i była większa o 147 sztuk od notowanej w 2010 r.

4. Ciągniki i maszyny rolnicze

Odnotowano wzrost liczby ciągników rolniczych z 50,5 tys. sztuk w 2010 r. do 53,6 tys. sztuk w 2020 r., tj. o 6,0% (w Polsce wzrost o 2,1%). Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 ciągnik rolniczy zwiększyła się z 19,8 ha w 2010 r. do 20,0 ha w 2020 r. (w Polsce natomiast zmniejszyła się odpowiednio z 10,5 ha do 10,3 ha).

Według wyników PSR 2020 w porównaniu do PSR 2010 zwiększyła się powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 ciągnik.

Mapa 3. Udział gospodarstw rolnych wyposażonych w ciągniki według siedziby gospodarstwa w 2020 r.

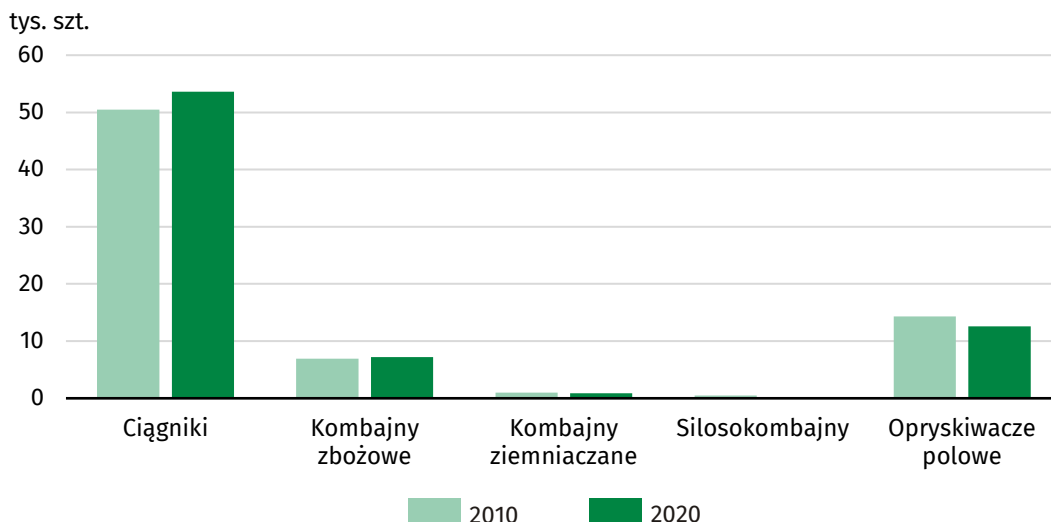

W porównaniu z wynikami spisu z 2010 r. odnotowano zwiększenie o 5,1% wyposażenia gospodarstw rolnych w kombajny zbożowe, pozwalające m. in. na szybki zbiór zwiększonego areалу upraw rzepaku i rzepiku.

Zaobserwowane zmiany w użytkowaniu gruntów i strukturze zasiewów, koncentracja specjalistycznej produkcji oraz unowocześnienie parku maszynowego wpłynęły na zmniejszenie liczebności: kombajnów buraczanych o 72,3%, silosokombajnów o 55,7% oraz kombajnów ziemniaczanych o 16,8% w stosunku do 2010 r. O 11,9% zmniejszyło się również wyposażenie gospodarstw rolnych w opryskiwacze wykorzystywane w ochronie roślin, a także do nawożenia, nawadniania i innych celów związanych z produkcją rolniczą.

Wykres 7. Wybrane maszyny rolnicze

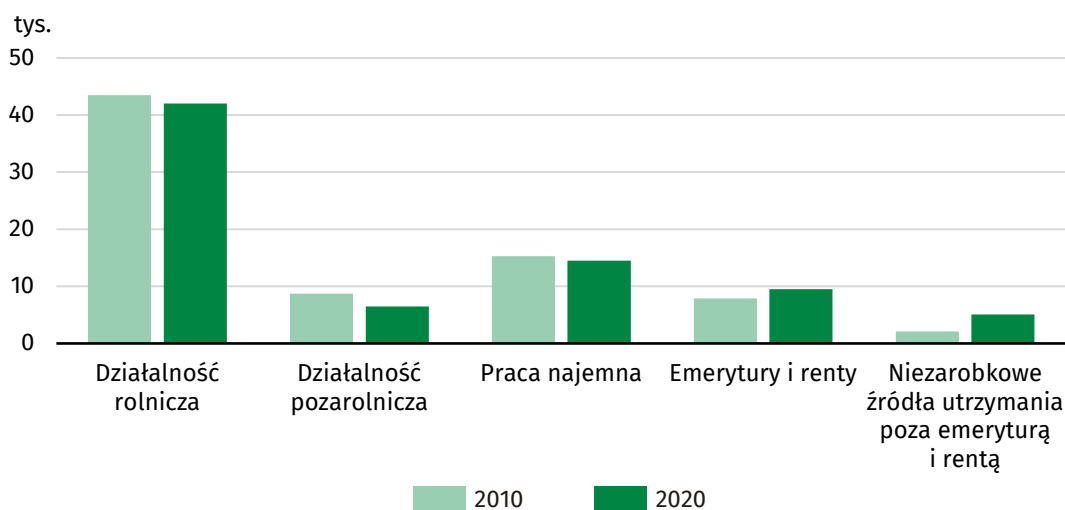

5. Źródła dochodów gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego

W okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. łącznie, 42,0 tys. gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego mieszkającego na terenie województwa warmińsko-mazurskiego uzyskiwało dochody z prowadzonej działalności rolniczej. Działalność rolnicza stanowiła główne źródło utrzymania, czyli źródło dochodów przekraczające 50% dochodów ogółem, dla 18,8 tys., tj. 44,7% gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (w Polsce 30,3%). Wskaźnik ten uplasował województwo warmińsko-mazurskie na 3 miejscu w Polsce po województwie kujawsko-pomorskim (50,7%) i podlaskim (44,8%). Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z rolnictwa zmalał na przestrzeni lat 2010–2020 o 7,2 p.proc.

Dochody z pracy najemnej wystąpiły w 14,5 tys. gospodarstw domowych, tj. w 34,6% ogółu omawianych gospodarstw domowych (w 2010 r. odpowiednio 15,3 tys. i 35,1%). Praca najemna stanowiła główne źródło utrzymania dla 10,3 tys., tj. 24,4% gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (w Polsce 33,1%). Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z pracy najemnej zwiększył się w porównaniu do 2010 r. o 4,1 p.proc.

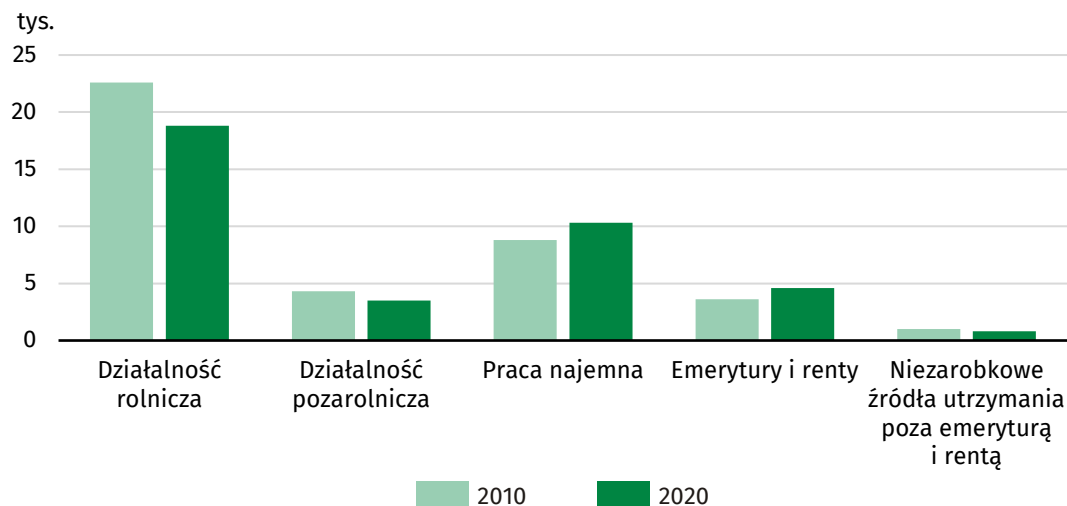
Wykres 8. Gospodarstwa domowe z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według źródeł dochodów

Emerytury i renty jako źródło dochodów wykazało w 2020 r. 9,5 tys. gospodarstw domowych, tj. 22,6% ogółu gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego. Emerytury i renty stanowiły główne źródło utrzymania dla 4,6 tys., tj. 10,9% gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (w Polsce 15,5%). Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z emerytur i rent zwiększył się w porównaniu do 2010 r. o 2,6 p.proc.

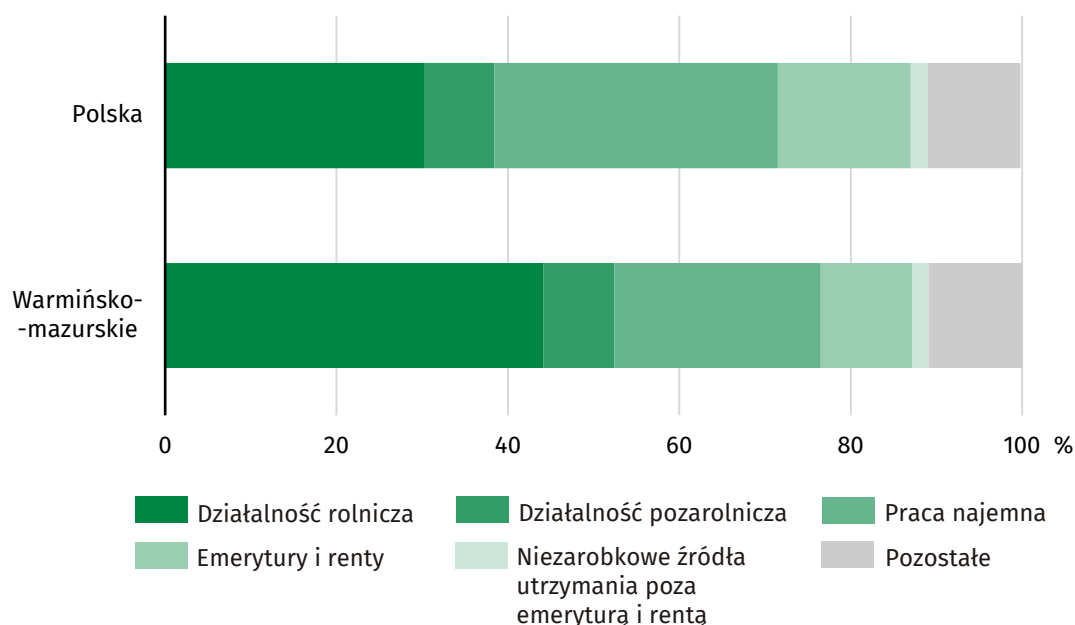
Wykres 9. Gospodarstwa domowe z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według głównego źródła dochodów

W porównaniu z wynikami sprzed 10 lat zmniejszył się odsetek gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego utrzymujący się głównie z rolnictwa.

Dochody z działalności pozarolniczej odnotowano w 2020 r. w 6,5 tys. gospodarstw domowych, tj. 15,4% ogółu gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego. Dochody z działalności pozarolniczej stanowiły główne źródło utrzymania dla 3,5 tys., tj. 8,4% gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (w Polsce 8,1%). Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z działalności pozarolniczej zmniejszył się w porównaniu do 2010 r. o 1,4 p.proc.

Wykres 10. Struktura gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według źródeł pochodzenia ponad 50% dochodów w 2020 r.

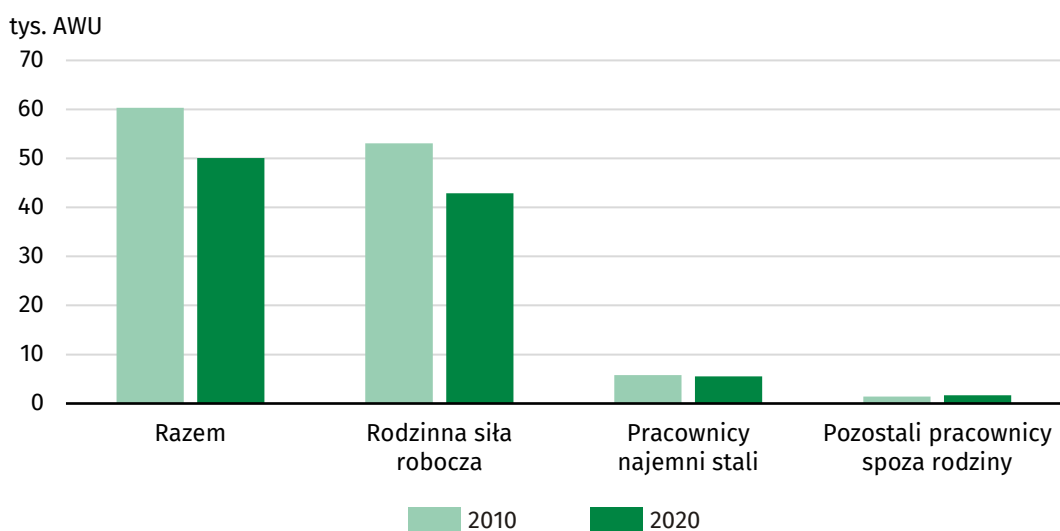

W porównaniu z wynikami poprzedniego spisu rolnego o 3,0 tys., tj. o 7,4 p.proc. wzrósł udział gospodarstw domowych uzyskujących dochody z innych niezarobkowych źródeł, do czego przyczynił się w znacznym stopniu m.in. program Rodzina 500 Plus. Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z innych niezarobkowych źródeł zmniejszył się w porównaniu do 2010 r. o 0,3 p.proc.

6. Nakłady pracy i struktura pracujących w gospodarstwach rolnych

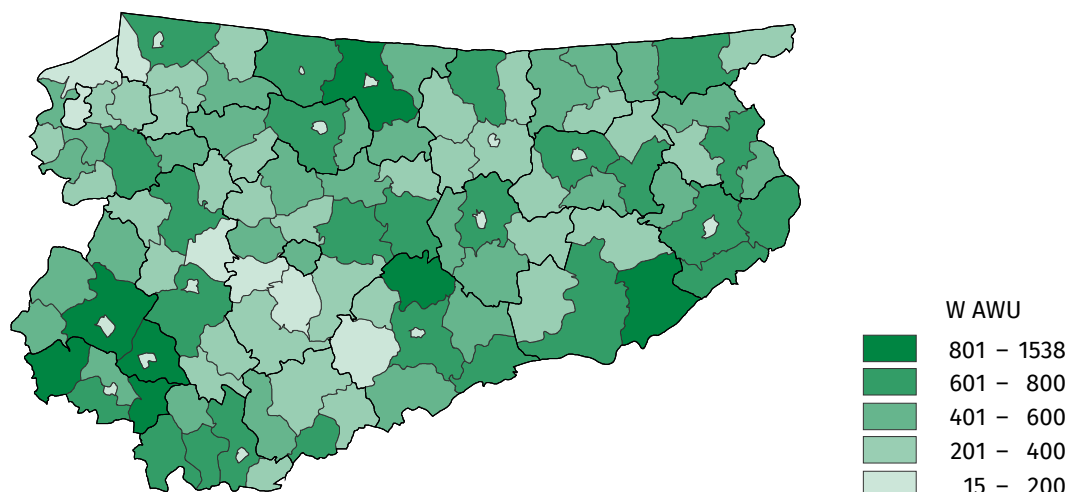
Wyniki PSR 2020 wykazały, że nakłady pracy na prowadzenie działalności rolniczej we wszystkich gospodarstwach rolnych w województwie warmińsko-mazurskim wyniosły 50,1 tys. AWU, będących odpowiednikiem rocznego wkładu pracy osoby zatrudnionej w pełnym wymiarze czasu pracy. Stanowiło to 3,5% ogólnych nakładów pracy poniesionych na prowadzenie działalności rolniczej w Polsce, w okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. łącznie.

Wykres 11. Nakłady pracy w gospodarstwach rolnych w AWU

W porównaniu do wyników PSR 2010 r. nakłady tej pracy zmniejszyły się o 10,2 tys. AWU, tj. o 16,9% (w Polsce – o 25,5%). Jest to efektem m. in. ubytku liczby gospodarstw rolnych, odchodzeniem członków rodziny użytkownika gospodarstwa rolnego poza rolnictwo, zmian technologicznych w procesach produkcji rolniczej.

Mapa 4. Nakłady pracy w gospodarstwach rolnych w AWU według siedziby gospodarstwa w 2020 r.

Tablica 1. Udział rodzinnej i najemnej siły roboczej w nakładach pracy ogółem w gospodarstwach indywidualnych

Nakłady pracy	Ogółem w tys. AWU	Rodzinna siła robocza	Pracownicy najemni stali	Pozostali pracujący spoza rodziny
		w %		
PSR 2010	57,3	92,6	5,5	1,9
PSR 2020	47,3	90,6	6,4	3,0

Nakłady pracy w gospodarstwach indywidualnych zmniejszyły się z 57,3 tys. AWU w roku 2010 do 47,3 tys. AWU w roku 2020, tj. o 17,4%. Zmniejszył się o 2,0 p.proc. udział nakładów rodzinnej siły roboczej. Ubytek ten rekompensował wzrost wkładu pracy nierodzinnej siły roboczej w prowadzoną produkcję rolniczą.

* * *

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Olsztynie
Dyrektor Marek Morze
Tel.: 89 524 36 66

Rzeczoznawca:
Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych
Agnieszka Wobolewicz
Tel.: 89 524 36 16

Współpraca z mediami:

Tel.: 89 524 36 14

e-mail: J.Balcerzak@stat.gov.pl

www.olsztyn.stat.gov.pl

@Olsztyn_STAT

@UrzadStatystycznywOlsztynie

Powiązane opracowania:

Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Metodologia i organizacja badania*

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/psr-2020/powszechny-spis-rolny-2020-metodologia-i-organizacja-badania,3,1.html>

Ważniejsze pojęcia i wyjaśnienia metodologiczne zawarto w wyżej wymienionych opracowaniach.

[Gospodarstwo indywidualne](#)

[Gospodarstwo rolne](#)

[Powierzchnia gospodarstwa rolnego](#)

[Zwierzęta gospodarskie](#)

Temat dostępny w bazach danych:

Bank Danych Lokalnych – Powszechne Spisy Rolne – PSR 2020

<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>